

*„Tanulmányi körút a reformkor nyomában
Székelyföldön”*

HATÁRTALANUL!

Váli Vajda János Általános Iskola

HAT-KP-1-2024/1-001635

Tanulmányi kirándulás hetedikesekeknek

2025. 05. 26. – 2025. 05. 30.

MEGVALÓSULT
A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

A Váli Vajda János Általános Iskola, a „Határtalanul! 2024” program keretein belül sikeres pályázatot nyújtott be, melynek következtében a 24 fő tanulóból és 3 fő kísérőből álló iskolai csoportunk, 2025. 05. 26. – 2025. 05. 30. között Erdélybe utazhatott. A program célja a szomszédos országok magyarlakta területeinek megismerése, a magyar-magyar kapcsolatok elmélyítése, a külföldi magyarok életének megismerése.

A pályázati programunk megtervezésének középpontjában a magyar-magyar kapcsolatok elmélyítése állt. Ennek jegyében látogatást tettünk a Maroskeresztúri Általános Iskola és Óvoda intézményébe, amellyel a szomszédos Ráckeresztúri Petőfi Sándor Általános Iskola testvériskolájaként régóta aktív partnerkapcsolatot ápol. A váli és ráckeresztúri iskolák között az elmúlt évek során több alkalommal valósult meg közös együttműködés – tanulmányi kirándulások, versenyek, illetve sikeres „Határtalanul!” pályázatok keretében.

Felkészülés az utazásra

A „Határtalanul!” program által kínált lehetőségek szorosan illeszkednek a földrajz, történelem és magyar irodalom tantárgyak tartalmához, lehetőséget teremtve az integrált tanulásra. A program valódi célja a nemzeti összetartozás élményszerű megélése, amely mentén a tartalmi elemeket és az úti célokat is megválasztottuk.

Előkészítő óra

Az előkészítő óra alkalmával átviteltük a reformkor jelentőségét, a szabadságharc eseményeit, illetve a trianoni békediktátum következményeiről is beszéltünk. Ezt követően a Barangoló digitális tartalomtárból válogattunk feladatokat az ismeretek rögzítése céljából. A digitális tartalomtárból a szabadságharcok és felkelések Erdélyben című részre koncentráltunk, hiszen az utunk a reformkorhoz és a szabadságharchoz kapcsolódott. Ezen kívül etika, hit- és erkölcstan valamint osztályfőnöki órákon készültek a diákok az erdélyi környezet és kultúra megismerésére.

A „Bakancslista a Kárpát-medencében” programot átnézve boldogan vettük észre, hogy az egyik úticélunk, Marosvásárhely is helyet kapott. A város szorosan köthető II. Rákóczi Ferenchez, hiszen itt iktatták be hivatalába, azaz vált Erdély vezérlo fejedelmévé. A tanulók egy csoportja vállalta, hogy felkészül ebből az eseményből és Marosvásárhelyen felolvassák nekünk a történeteket.

2025. április 29-én részt vettünk a **Magyarság Háza – rendhagyó tanóráján**. A diákok, előzetes felkészülésként történelemórákon visszatekintettek az első világháború eseményeire és a trianoni békeszerződés következményeire. Az előadás során tovább mélyíthették a külföldi magyarokról szóló ismereteiket és kis vetélkedőn adhattak számot tudásukról.

Tanulmányi kirándulás

1. nap, 2025. május 26.

A hajnali órákban várakozással telve indultunk Erdélybe. Sokaknak ez volt az első 'külföldi' utazásuk szülők nélkül, mely tovább fokozta az izgalmakat. Az utazás jó hangulatban telt, a gyerekek várakozásokon felül jól összehangolódtak, jól bírták a hosszú utat.

Arad

Aradra érkeztünk. Megismerkedtünk honismereti vezetőnkkel, aki a továbbiakban végig kísérte utunkat. A Szabadság-szobor előtt tartottunk egy kis megemlékezést és egy perc néma csennddel adóztunk a szabadságharc tábornokai és áldozatai tiszteletére. A honismereti vezetőnk által elmondott történetek, ott az emlékmű előtt egy egészen új élményt adtak a gyerekeknek. Ott lenni, átérezni a történelem eseményeit. Ezután egy kis szabadprogramban felfedezhették a diákok a főtér többi

látványosságát is például a világháborús emlékművet.

Déva

Második állomásunk Déva volt. A tanulók korábbi tanulmányaikban már megismerték Kőmíves Kelemen legendáját, s most végre testközelből láthatták a történet helyszínét. Látni a helyszínt, átérezhették egy vár megépítésének nehézségeit, egészen új megvilágításban láthatták, érezhették át a történetet. Sajnos a felvonó és a lépcső

esőzések miatti ideiglenes lezárása miatt a várba való feljutás elmaradt, de ez sem csökkentette a hely szellemiségének erejét.

Gyulafehérvár

Harmadik állomásunk **Gyulafehérvár**, az egykori Erdélyi Fejedelemség központja, volt. A parkolóból sétálva a vár felé egy igazi történelmi séta volt. Megelevenedett a várakok, a várfal, a várfalon túl a belső terek elrendezése: középpontban a székesegyházzal és a körülötte elhelyezkedő vásártérrel. A

székesegyházban megnéztük a Hunyadiak sírhelyét, ahol történelmi tanulmányainkat átismételve végig vettük Hunyadi János hőstetteit. Az ismétlést megkönnyítette az is, hogy sokan nézték a Hunyadiakról szóló tévésorozatot – ebből is látszik, hogy a média milyen fontos kiegészítő része lehet a mai oktatásnak. A vár belső elrendezése a korabeli építészetéről adott pontos képet a diákoknak.

Nyárádtő

A koraesti órákban elfoglalhattuk szállásunkat **Nyárádtőn**, 2-3 fős szobákban. A közös étkezések a két iskola diákjai között tovább erősítették az egységet. Megbeszélhették élményeiket, elvárásaikat. A nap végén megbeszéltük a következő napi programot, majd finom vacsora után mindenki nyugovóra tért.

2. nap, 2025. május 27.

Ezen a napon Marosvásárhellyel ismerkedtünk meg, majd a ráckeresztúri általános iskola testvériskolájával rendezett közös programokon vettünk részt.

Marosvásárhely

Elsőként, a **Marosvásárhelyi Kultúrpalotát** tekintettük meg. A nemrégiben felújított palota lenyűgözte a gyerekeket. A diákok, az idegenvezetőnk történetei közben, rácsodálkozhattak a külső és belső terek díszítettségére, gazdagságára, az üvegablakok finom részleteire. Az üvegablakokon megjelenő erdélyi mondavilág egy rendhagyó irodalomórát eredményezett.

Különleges élmény volt, hogy bemehettünk egy szimfonikus zenekar próbájára a **hangversenyterembe**. Érezhető volt, ahogyan a zene fokozatosan hatalmába kerítette a hallgatóságot – viszonylag ritka, hogy kamaszgyerekeket ennyire leköt a komolyzene. Lélegzetviasszafojtva hallgatták a karmester irányadásait, majd az újra és újra felcsendülő hangokat. Lelkileg feltöltődve vágtunk neki következő marosvásárhelyi állomásunknak.

Ezután Marosvásárhely híres, bizánci stílusban épült **ortodox székesegyházát** tekintettük meg, a Mennybemenetel-székesegyházat. A templom hatalmas belső terében megtudhattuk, hogy a templom falán lévő monumentális freskók segítségével adták át az írástudatlanoknak a Szent Írás történeteit, tanításait az egyszerű emberek számára. Megismertük az ortodox templomok belső felépítését. Honismereti vezetőnk elénekelt egy keresztény imát a templom falai között, utalva a szellemi egységre az egyházak között és a liturgia szentségére, ami örök és független attól, hogy ki milyen felekezet tagja, tovább erősítve az összetartozás mértékét.

A székesegyházból kilépve, az eső ellenére, tovább folytattuk sétánkat a város főterén, ahol a magyar történelem emlékei a román történelmi hősökkel együtt egy furcsa érzést keltettek a diákokban. Ez a kettősség érzése végig kísért a kiránduláson a csoportot és egy nagyon jó témát adott a kirándulást lezáró osztályfőnöki órán, arról, hogy egy ország, hogyan tudja a régi évszázados történelmi hagyományokat az új eszmékkel összekovácsolni.

Maroskeresztúr

A Maroskeresztúri Általános Iskola és Óvoda diákjaival találkoztunk, egy közös sportnapon, az úgynevezett **Székely Olimpiai Játékokon**. 5 feladatban mérettettek meg a diákok – majd később a tanárok is. Minden csapatban mindhárom iskola diákjai képviseltették magukat, így elősegítve a kapcsolatok kialakulását, a közös munka megbecsülését.

A Játékok jóval többek voltak, mint fizikai kihívások – a nevetés, az együttműködés, a csapatszellem, az egymás iránti tisztelet mind-mind jelen voltak. A játékok során fejlődött a tanulók szociális kompetenciája, problémamegoldó és együttműködési készsége, valamint mozgáskultúrája is, mindemellett magyarul szurkolhattak és szólhattak egymáshoz.

A közös ebéd elfogyasztása után a délután a zene és a mozgás örömeivel telt. **Fazakas János néptáncoktató** vezetésével a tanulók **erdélyi és moldvai táncokat** ismerhettek meg.

Később visszatértünk **Marosvásárhelyre**, ahol előbb az Állatkertbe látogattunk el, majd felsétáltunk a várhoz.

A vártemplomban meghallgathattunk a ráckeresztúri iskola igazgatójának rögtönzött orgonakoncertjét, amelynek hangzása különösen megindító volt. A koncert után közösen énekeltük el a Székely himnusz, mely az összetartozás jelképe hazánkban.

A nap végén újra a Nyárádtői szálláson vacsoráztunk és pihentük ki a nap fáradalmait.

A vacsora után sor került a „Bakancslistás” vállalt tanulói feladat teljesítésére is, amelyre a város főterén az eső miatt nem volt lehetőség –

II. Rákóczi Ferenc Erdély vezérlo fejedelmének történetét hallgathattuk végig, különös tekintettel hivatalba iktatására és körülményeire.

3. nap, 2025. május 28.

Békás-szoros, Gyilkos-tó

Első állomásunk a **Békás-szoros** volt – a szakadó eső dacára a diákok lelkesen sétáltak végig a lenyűgöző sziklafalak között. Az eső megduzzasztotta a Békás patakot, amely így gyors folyásúvá vált és jobban tudta érzékeltetni, hogy Ő vájta ki ezt a lenyűgöző szikla szorost. Ezáltal értelmet nyert számukra az is, hogy egy szoros miként jelenthet átjárót a hegyek között és miért voltak fontos stratégiai pontjai az ország védelmének. Ez az élmény a földrajzi, természettudományi és történelmi tanulmányaiknak adott egy tapasztalati élményt, ami a későbbiek során egy könnyebb megértést és felidézést tesz majd lehetővé. Ezután a **Gyilkos-tó** partjára érkeztünk. A Gyilkos-tó keletkezéséről szóló történetet, a szakadó eső miatt, a buszon hallgattuk meg. A történet szerint 1837 nyarán a keletre fekvő Gyilkos-kő oldalán felhalmozódott agyagos lejtőtörmelék nagy esőzések hatására lezúdult a völgybe, nekicsúszott a Cohárd délkeleti lábának és elzárta több patak folyását. A turistakalauzok szerint a Gyilkos-tó Erdély egyik legismertebb tájképe, igazi természeti ritkaság.

Mádéfalva

Ezután **Madéfalvára** mentünk, ahol megemlékeztünk az 1764-es tragikus eseményről a Siculicidium emlékművénél és a két iskola közösen egy magyar szalagot kötött az emlékműre. Ezzel tovább bővítve a tanulóiban azt a fonalat, hogy hogyan, minként lehet emlékezni, tiszteletünket kifejezni egy-egy történelmi eseménnyel vagy személlyel kapcsolatban.

Csíkszereda

Délután **Csíkszeredára** érkeztünk, ahol rövid sétát tettünk a város belvárosában, majd a Mikó-várba mentünk.

A Mikó-várban berendezett Székely Nemzeti Múzeum a térség néprajzi értékeinek bemutatásával gazdagította a diákok tudását. A kiállítások pedagógiai szempontból kiválóan alkalmasak voltak a vizuális nevelés és a történelmi képzelet fejlesztésére és arra, hogy a tanulók megértsék: a tárgyak mögött történetek emberek, közösségek, sorsok rejlenek.

Csíksomlyó

Csíkszeredáról Csíksomlyóra utaztunk és a **csíksomlyói kegytemplomot** látogattuk meg.

A templomban rövid ismertetőt hallhattunk a kegyhely történetéről, s arról is, miként vált a Kárpát-medencei magyarság összetartozásának egyik jelképes központjává.

A templomban már folytak a következő héten megrendezett búcsú előkészületei, mely egy sajátos légkört teremtett a templom falain belül.

Szállásunk Csíksomlyón, a Szent István Gyermekotthonban volt. Új hely, új lehetőségek a két iskola diákjai számára az aznapi események kibeszélésére, a kialakuló barátságok elmélyítésére.

A diákotthon adottságai lehetővé tették, hogy külön a fiúk és lányok, egy-egy nagy hálóteremben aludhassanak, így nem különültek el két-három fős csapatokban, hanem egy nagy egységként beszélhették meg élményeiket.

A közös étkezések továbbra is lehetőséget adtak arra, hogy közösen értékeljük az aznapi eseményeket és megbeszéljük a következő nap programját.

4. nap, 2025. május 29.

Az utolsó két nap programját egy kicsit módosítottuk a parajdi Sóbánya természeti katasztrófája miatt. A módosítás csak a többi program sorrendjét érintette a következő két napban, de más program nem maradt el.

Székelykeresztúr

Utunk negyedik napjának első állomása **Székelykeresztúr** volt, ahol a Gyárfás-kúria kertjében megcsodáltuk a **Petőfi-féle körtefát**.

Honismereti vezetőnk elszavalta Petőfi Sándor *Egy gondolat bánt engemet* című versét.

A vezetőnk lelkesítő szavai és történelmi tudása segített a diákoknak átérezni, hogy milyen lehetett a hangulat a segesvári csata előestéjén. Ezek a rendkívüli tanórák valóban sokat segítenek a tananyag elmélyítésében.

Héjjasfalva

Tovább indulva a segesvári csata helyszínére mentünk, ahol a **héjjasfalvi emlékműnél**, ahol az elbeszélések szerint utoljára látták életben Petőfit, hajtottunk fejet az 1849. július 31-én elesett magyar honvédek előtt. A csendes főhajítás, a tanárok történelmi keretbe helyezett ismertetője és a tanulók spontán

kérdései megerősítették, hogy a helyszíni tanulás van egy különleges varázsa.

Segesvár

Az emlékmű megtekintése után **Segesvár** következett. A város, melynek vára még ma is őrzi a középkor szellemét.

A várban tett sétánk során megemlékeztünk Szent László királyunkról, megtekintettük a hírhedt Drakula-házat és felsétáltunk a híres Diáklépcsőn is.

Szejkefürdő

Délután a szejkefürdői nevezetességeket látogattuk meg: a **Mini Erdély parkot és Orbán Balázs**, a „legnagyobb székely” síremlékét. A mini kastélyok körüli séta során a diákok megkeresték azokat a várakat, kastélyokat, amelyeket az utunk során láttunk. Igazi felfedező kalandtúra volt. A park alkotásai lehetőséget adtak a gyerekek számára, hogy a korszak

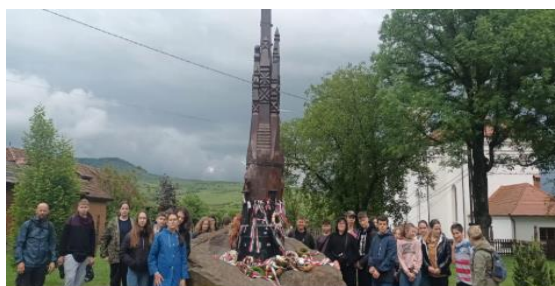
építészeti stílusait megismerjék. Orbán Balázs síremlékéhez sétálva megcsodálhatták a gyerekek a csodálatosan faragott székelykapukat. Honismereti vezetőnk röviden elmondta Orbán Balázs életútját, tevékenységeit. Méltó példaként említette őt a diákok. számára, hogy semmi sem lehetetlen.

Farkaslaka

Következő állomásunk **Farkaslaka**, ahol **Tamási Áron sírjánál** álltunk meg. Az író szavai – „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne” – ma is irányt mutatnak. Ez a mondat annyira megtetszett a diákjaimnak, hogy azt mondták, ezt szeretnék, ha a jövő évi ballagási tablóra kerülne. Azt hiszem ennek a napnak az emlékei maradtak meg bennünk a leginkább.

Az itt található **Trianon-emlékműnél** az utazás résztvevői közösen énekelték el a Székely

Himnusz. Majd a témanapunkhoz jól felhasználható képeket és kisfilmet is készítettünk. Egyet érttünk pedagógus kollégáimmal közösen, hogy az itt elhangzott gondolat - *bár határok választanak el bennünket, de egyek vagyunk – magyarok vagyunk, és összetartozunk*-, az egész út mottója is lehetne.

Székelyudvarhely

A nap végén **Székelyudvarhelyre** utaztunk.

Rövid városnézés után elfoglaltuk új, egyben utolsó szálláshelyünket.

5. nap, 2025. május 30.

A „Határtalanul!” program utolsó napján a **Királyhágón** keresztül érkeztünk **Nagyváradra**.

Királyhágó

Királyhágót, melyet más néven Erdély kapujaként emlegetik. Az 582 méter magasságban található hágó gazdasági és kulturális szerepe is nagy, hiszen kapcsolatot teremt a Partium és a történelmi Erdély között. Sokáig itt volt Partium és Erdély határa, a kiegyezés után pedig az Erdély megnevezés helyett gyakran a Királyhágón túl-t használták.

Nagyvárad

Nagyváradon elsőként a Nagyvárad Püspöki Székesegyházat tekintettük meg, majd kívülről a Püspöki Palotát. Ezután végig sétáltunk a város főutcáján megcsodálva gazdagon díszített, színes szecessziós házakat. Sétánk során érintettük, a Holnaposok szoborcsoportját, a Szigligeti Ede Színház épületét és a Szent László templomot. A program végén szabadidős városnézés következett az üzletsoron.

A szabadprogram után hazafelé vettük az irányt. Fáradtan, de élményekkel telve tértünk haza.

Értékelő óra és Téma nap

A program után diákjaink, aktívan közreműködtek az iskolai Téma nap megszervezésében és lebonyolításában.

2025. június 4-én, értékelő órával kezdtük a napot, amelyen megbeszéltük az út során látottakat, tapasztaltakat: Az útinapló, a fotók és kisvideók segítségével közösen felidéztük az utazás során érintett helyszíneket, valamint azokat az élményeket és értékeket, amelyekkel gazdagabbak lettünk. A gyerekek külön kiemelték, hogy a magyar nyelvű, magasan művelt honismereti vezető előadásai milyen érdekes és hasznos tudással járultak hozzá az ismereteinkhez, segítségével az eddig tankönyvekből ismert művek, épületek, természeti szépségek a szemük előtt váltak érthető valósággá.

A maroskeresztúri székely olimpia szintén kiemelkedő esemény volt, ahol a három iskola tanulói egységet alkotva versenyzett együtt egymásért: egymásnak szurkoltak, együtt nevettek, és támogató közösséget hoztak létre; összetartozunk.

A téma nap további részében az iskola diákjainak rövid előadásokkal bemutattuk azokat a helyeket, ahol jártunk. A diákok bemutatták az általuk készített plakátokat és fotók, kisvideók vetítésével elmesélték személyes tapasztalataikat. A felsőbb osztályokban a trianoni békediktátum okát és következményeit is megbeszéltük, valamint beszéltünk arról, hogy miért fontos a hagyományainkat megőrizni és ápolni.

A téma napot a magyar Nemzeti Összetartozás Napjának megemlékező műsorával zártuk.

A „Határtalanul!” program egy mélyebb megértést tesz lehetővé a diákok számára a nemzeti összetartozás jelentőségéről, a múlt értékeinek tiszteletéről. Az út során közelebbről is megismerhették a külföldi magyarok hagyományőrző tevékenységét, valamint azt, hogy milyen sokat köszönhetünk nekik, hogy a nemzeti kultúránk értékei és történelmi emlékhelyeink fennmaradtak az elmúlt évszázad folyamán. A program hozzájárult ahhoz, hogy a diákok közvetlen és baráti kapcsolatot alakíthassanak ki határon túli erdélyi magyar diáktársaikkal és az együtt utazó iskola diákjaival. A kirándulás nagyon sok élményt adott a diákoknak és a kísérőiknek egyaránt.

Köszönetnyilvánítás

Köszönjük a Magyar Kormánynak, valamint a Dunaújvárosi Tankerületi Központnak, hogy iskolánk diákjai részt vehettek az erdélyi tanulmányi kiránduláson.